बजार अवलोकन–९

निम्न संस्थाहरुद्धारा संयुक्त रुपमा प्रकाशित :
विश्व खाद्य कार्यक्रम– खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली
कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय–कृषि विभाग, कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा बजार बिकास निर्देशनालय
नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ –कृषि उद्यम केन्द
उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च

बजार अवलोकन
२०६५ पौष १५

प्रमूख बुँदाहरु

- **नेपाल राष्ट्र बैंकले भर्खरै जनाए अनुसार यस वर्ष बार्षिक मुद्रास्फिर्ति १४.५ % पुगेको छ, जुन गत वर्ष ६.३ % थियो । मुख्यत: क्रमिक रूपमा बढेको खाद्य एवं ढुवानी मुल्यका कारण मुद्रा स्फिर्ति यति उच्च भएको मानिन्छ ।**
- **हालै मूल्य दरमा मौसमी रुपमा कमी आएता पनि चामलको मूल्य यस समयमा गत वर्षको तुलनामा २० प्रतिशतले बृद्धि भएको छ ।**
- **भारतको बजारको थोक मूल्यमा कमी आएको हुनाले भारतबाट आपूर्ती हुने नेपाली बजारहरुमा खानेतेलको मूल्यमा कमी आउन थालेको छ ।**

राष्ट्रिय रुपमा बजारको अवस्था

- देशभर बिभिन्न अत्यावश्यक खाद्य पदार्थहरुको मूल्य मौसमी मूल्यको प्रकृति अनुरूप गत दुइ महिनामा सामान्य रूपमा घटेको छ, तथापी यस वर्षको राम्रो उत्पादनका बाबजुद गत वर्षको तुलनामा हालको मूल्य भने माथि नै छ ।
- गत वर्ष यस समयको मूल्यको तुलनामा, मोटा चामल २० प्रतिशतले, मुसुरो ४० प्रतिशतले, र खाने तेल लगभग ३० प्रतिशतले बढी भएको पाईएको छ ।
- गत वर्षको हाराहारीमा मूल्यमा कमी आएको खाद्य पदार्थहरुमा मास र गहूँको पिठो पर्दछ, जसको मूल्य गत वर्ष यस समयको तुलनामा ४ प्रतिशतले मात्र बढी छ ।
- मूख्यत भारतीय आपूर्ति कम हुनाले र घरेलु उत्पादनबाट निर्यातका लागि बढ्दो माग (अन्य मुलुकहरुमा खस्केको उत्पादनका कारण) का कारणले गर्दा मुसुरोको मूल्य देशभर बढ्दो क्रममा छ ।
- बिगत दुई महिनामा खाने तेलको उच्च बजार मूल्यमा कमी आइरहेको छ । तोरीको तेल र भटमासको तेलमा क्रमश: ३.५ र ५.५ प्रतिशतले कमी आएको छ । यसको कारण भारतमा मुल्य घट्नु र त्यहााबाट हुने आपूर्ती लाई मान्न सकिन्छ ।
- केही हिमाली तथा पहाडी बजारहरु, बिशेषत जुम्लामा, बिभिन्न अत्यावश्यक खाद्य पदार्थहरुको मूल्यमा उल्लेख्य मात्रामा कमी आएको छ । यो हाले मात्र सडक मार्गद्वारा बढेको आपूर्तीको कारणले हुन सक्दछ ।

आगामी महिनामा बजारको लक्षण

- ढुवानी मूल्य यस समय गत वर्षको तुलनामा उल्लेख्य मात्रामा बढी भएको हुनाले खाद्य पदार्थको मूल्यमा पनि असर परेको छ । नेपाल आयल निगमले हालै मात्र पेट्रोलको मूल्य रु. ५/- (हाल प्रति लिटर रु. ८०.५) र डिजेल/मट्टितेल रु. १/- (हाल प्रति लिटर रु. ५९.५) ले घटाएको छ तर यस अनुरूप ढुवानी मूल्यमा कमी आउन अझै बाँकी छ ।

- भारतको आसाम र पश्चिम बंगालमा देखा परेको बर्डफ्लूको कारण भारतबाट कुखुराको चल्ला र दानाको आपूर्ती बन्द गरिएको हुनाले कुखुराको मासुको मूल्यमा अझ बृद्धि हुने संभावना छ ।
- लुम्बिनीका कृषकहरु र चिनी मिलका बिचमा भएको असमझदारीका कारण उँखु पेल्नमा ढिलाई भएको हुनाले उत्पादनमा कमी आई देशभर चिनीको मूल्यमा अझ बृद्धि हुने अनुमान गर्न सकिन्छ ।

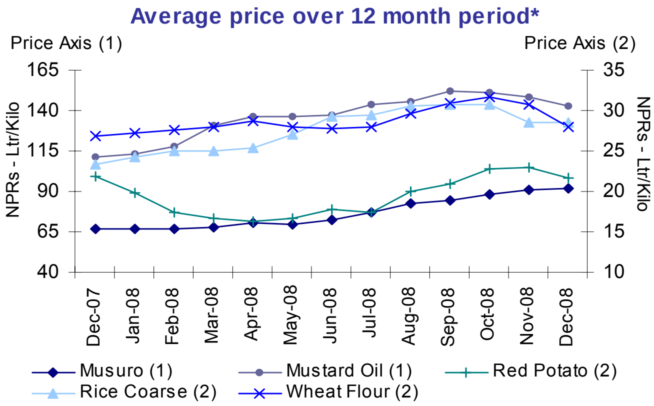

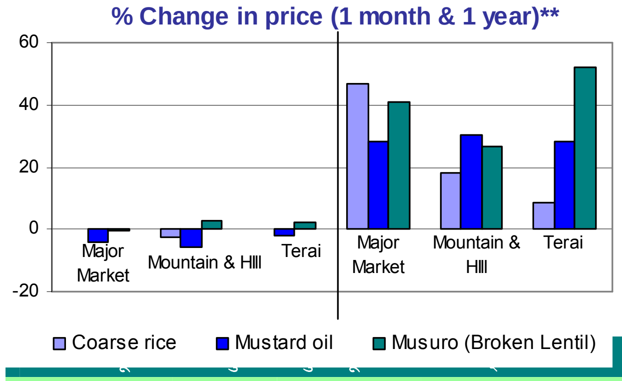

अत्यधिक उतार चढाव आएको बजार/खाद्य पदार्थहरु

मूख्य खाद्यवस्तुहरुको खुद्रा मूल्यमा अधिकतम् बृद्धि

जिल्ला/खाद्यवस्तु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	% परिवर्तन १ महिना	अवलोकन
मुसुरो बाजुरा धनकुटा	 ११० १००	 १०% ११%	मुसुरोको बढ्दो निर्यात र भारतबाट कम आपूर्तीले देशभर मुसुरोको मूल्य बढाइ रहेको छ ।

जिल्ला/खाद्यवस्तु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	% परिवर्तन १ महिना	अवलोकन
जुम्ला गहूँको पिठो मास	 ४५ ७०	 ३९% १२.५%	हालैको खाद्य आपूर्तीले मूल्य घटाएको छ ।
खाने तेल: भटमास तोरी	औसत: १४४ १६४	 -३.५% -५.५%	भारतको बजारमा आएको मूल्यमा कमी हाल नेपालको बजारमा देखा परेको छ ।

* औसत मूल्यहरु यस प्रतिवेदनको पछाडी अनुसुचित गरिएको बजारहरुबाट लिइएको हो, *तर सडक मार्ग नभएको हिमाली र पहाडी बजारहरु समावेश गरिएको छैन।*
** मूल्य परिवर्तन यस प्रतिवेदनमा देखाइएको सम्पूर्ण बजारहरुलाई समावेश गर्दछ ।

यो बजार अवलोकन विश्व खाद्य कार्यक्रम, नेपालद्वारा कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा बजार बिकास निर्देशनालय, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ तथा उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्चको संयुक्त सहकार्यमा तयार पारीएको हो । यो मूल्य तथा बजारको बिकास क्रम बारेमा समयानुकुल सूचना र पूर्व जानकारी प्रदान गर्नकोलागि गरीएको पहल हो ।
खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली द्वारा प्रकाशीत सम्पूर्ण सामाग्रीहरु (www.un.org.np) अथवा www.wfp.org/odan मा पनि उपलब्ध छन् ।

बजार	मुख्य खाद्यवस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	मूल्यमा परिवर्तन (%)* १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत मासिक परिवर्तन १म	३म	१वर्ष
मुख्य उपभोक्ता बजारहरु								
काठमाडौं	मोटो चामल	४०.०	०.०	०.०	४८.१	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	२६.०	-३.७	-१.९	४.०	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	११७.५	-६.०	-५.२	२६.३	▼	▶	▲
	कुखुराको मासु	१९७.५	-३.७	२१.५	४१.१	▶	▲	▲
	तोरीको तेल	१२८.५	-४.५	-४.८	२६.६	▶	▶	▲
	मास	८६.०	-१.१	०.०	१४.७	▶	▶	▶
	मूसुरो	१०३.०	०.०	६.२	४८.२	▶	▶	▲
	रातो आलु	१९.५	-१८.८	८.३	-११.४	▼	▶	▶
पोखरा	मोटो चामल	३५.०	०.०	०.०	४५.२	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	२८.०	३.७	-३.४	०.०	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	११७.५	-१३.०	-१६.१	२५.०	▼	▼	▲
	कुखुराको मासु	२३५.०	०.०	११.९	२५.०	▶	▲	▲
	तोरीको तेल	१४२.५	-३.४	-५.०	२९.५	▶	▶	▲
	मास	८०.०	३.२	०.०	०.०	▶	▶	▶
	मूसुरो	९९.०	-१.०	१०.०	३३.८	▶	▶	▲
	रातो आलु	२१.०	१०.५	५.०	-१९.२	▲	▶	▼
क्षेत्रीय तराई बजारहरु								
बिराटनगर	मोटो चामल	'२२.५	-५.५	-६.३	२.३	▼	▶	▶
	गहुँको पिठो	२८.९	-३.७	२०.४	१२.०	▶	▲	▶
	भटमासकोतेल	११७.५	-६.७	-७.८	२७.७	▼	▶	▲
	कुखुराको मासु	१९५.०	-९.३	१६.१	१३.४	▼	▲	▶
	तोरीको तेल	१३०.०	-३.०	-३.७	२३.८	▶	▶	▲
	मास	७३.०	१६.८	१४.१	१.४	▲	▲	▶
	मूसुरो	९१.५	-०.५	१०.२	४६.६	▶	▲	▲
	रातो आलु	२१.०	-८.७	७६.५	-३.२	▼	▲	▶
बिरगंज	मोटो चामल	२९.३	-१.०	६.२	३२.०	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	२३.८	-१.७	-१.७	४.८	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	१२७.६	१.३	२.३	५०.६	▶	▶	▲
	कुखुराको मासु	१८०.०	०.०	१२.५	२८.६	▶	▲	▲
	तोरीको तेल	१३२.०	-५.७	०.८	२९.३	▼	▶	▲
	मास	७३.२	-१.२	१०.१	७.५	▶	▲	▶
	मूसुरो	९३.६	०.८	४.२	५०.०	▶	▶	▲
	रातो आलु	१५.५	-२०.५	२२.०	-२२.५	▼	▲	▼
नेपालगंज	मोटो चामल	२०.०	-१.६	-१३.०	०.०	▶	▼	▶
	गहुँको पिठो	२२.२	४.७	३०.४	१०.८	▶	▲	▶
	भटमासकोतेल	११०.०	-८.३	-१५.४	४६.७	▼	▼	▲
	कुखुराको मासु	१८५.०	२.८	२.८	१५.६	▶	▶	▲
	तोरीको तेल	१३०.०	०.०	०.०	१३.०	▶	▶	▶
	मास	५७.०	-६.३	-१८.६	-१८.६	▼	▼	▼
	मूसुरो	९१.५	५.२	३०.७	६६.४	▲	▲	▲
	रातो आलु	१६.८	-११.८	-१६.३	-१६.३	▼	▼	▼
धनगढी	मोटो चामल	२२.५	१.१	२३.३	२.३	▶	▲	▶
	गहुँको पिठो	२३.२	-४.१	४.३	-३.३	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	१२९.०	-०.८	८१.७	४३.३	▶	▲	▲
	कुखुराको मासु	२००.०	०.०	१४.३	५३.८	▶	▲	▲
	तोरीको तेल	१३९.०	-०.७	-१.४	३२.४	▶	▶	▲
	मास	७५.०	०.०	-२५.०	२३.०	▶	▼	▲
	मूसुरो	९०.०	०.०	३८.५	४५.२	▶	▲	▲
	रातो आलु	२३.९	-८.२	-८.२	४९.२	▼	▶	▲

* मूल्य तुलना प्राप्त तथ्याङ्कमा आधारीत छ। गएको महिनाहरुको बजार अवलोकन समयावधी पश्चात प्राप्त तथ्याङ्कलाई पूर्व महिनाको मूल्यमा मिल्नेगरी समावेश गरीएको छ

▲ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य बढेको
▶ सामान्य मूल्य परिवर्तन
▼ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य घटेको

यदि मूल्य परिवर्तन १ महिनामा ५% सम्म, ३ महिनामा १० % सम्म अथवा १ वर्षमा १५ % सम्म भएमा त्यसलाई सामान्य मानिन्छ।

बजार	मुख्य खाद्यवस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	मूल्यमा परिवर्तन (%)* १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत मासिक परिवर्तन १म	३म	१वर्ष
भैरहवा	मोटो चामल	२३.५	६.८	-१६.१	६.८	▲	▼	▶
	गहुँको पिठो	२४.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	११५.०	-६.१	-१०.२	२७.८	▼	▼	▲
	कुखुराको मासु	१७०.०	३.०	१३.३	३०.८	▶	▲	▲
	तोरीको तेल	१४८.८	-०.८	-०.८	४१.७	▶	▶	▲
	मास	६५.०	०.०	०.०	६.६	▶	▶	▶
	मूसुरो	९५.०	५.६	१८.८	५३.२	▲	▲	▲
	रातो आलु	८.३	-२८.३	-१७.५	-४८.४	▼	▼	▼
सडकको पहुंच भएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु								
धनकुटा	मोटो चामल	२४.०	-९.४	-२०.०	२०.०	▼	▼	▲
	गहुँको पिठो	२६.५	-७.०	-८.६	-११.७	▼	▶	▶
	भटमासकोतेल	१३०.०	-७.१	-७.१	४४.४	▼	▶	▲
	कुखुराको मासु	२५०.०	६.४	५६.३	७८.६	▲	▲	▲
	मास	८२.५	-२.९	-८.३	१०.०	▶	▶	▶
	मूसुरो	१००.०	११.१	१७.६	५३.८	▲	▲	▲
	रातो आलु	२०.०	०.०	०.०	-२०.०	▶	▶	▼
रोल्पा	मोटो चामल	२६.०	०.०	-१३.३	२३.८	▶	▼	▲
	गहुँको पिठो	२९.६	-१.३	-२५.९	१८.५	▶	▼	▲
	भटमासकोतेल	१३४.०	-०.७	-१०.७	४८.९	▶	▼	▲
	कुखुराको मासु	२०२.५	१.३	१.३	२६.६	▶	▶	▲
	मास	८०.०	०.०	८.१	१४.३	▶	▶	▶
	मूसुरो	९०.०	०.०	२१.६	२८.६	▶	▲	▲
	रातो आलु	२२.८	-५.२	-१२.५	-९.०	▼	▼	▶
सांफेबगर	मोटो चामल	२५.०	०.०	-३७.५	०.०	▶	▼	▶
	गहुँको पिठो	३०.०	०.०	-१४.३	०.०	▶	▼	▶
	कुखुराको मासु	२५०.०	२५.०	२५.०	२५.०	▲	▲	▲
	मास	८०.०	०.०	६.७	०.०	▶	▶	▶
	मूसुरो	८०.०	०.०	१४.३	२३.१	▶	▲	▲
	रातो आलु	५०.०	२५.०	०.०	२५.०	▲	▶	▲
जुम्ला	मोटो चामल	४५.०	०.०	०.०	२८.६	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	४५.०	-३९.६	-१८.२	-२.२	▼	▼	▶
	भटमासकोतेल	१५०.०	-१६.७	-१६.७	३६.४	▼	▼	▲
	कुखुराको मासु	२६०.०	४.०	-७.१	४.०	▶	▶	▶
	मास	७०.०	-१२.५	-१२.५	-१२.५	▼	▼	▶
	मूसुरो	८०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	रातो आलु	२०.०	०.०	३३.३	३३.३	▶	▲	▲
सडकको पहुंच नभएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु								
हुम्ला	मोटो चामल	४०.०	०.०	०.०	३३.३	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	१५०.०	-६.३	०.०	२०.०	▼	▶	▲
	भटमासकोतेल	२८०.०	०.०	०.०	४७.४	▶	▶	▲
	सिमी	४५.०	-१०.०	०.०	-	▼	▶	-
	रातो आलु	२५.०	२५.०	०.०	६६.७	▲	▶	▲
डोल्पा	मोटो चामल	७५.०	-६.३	-६.३	२५.०	▼	▶	▲
	गहुँको पिठो	९०.०	०.०	-१०.०	०.०	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	२००.०	०.०	-४.८	११.१	▶	▶	▶
	सिमी	११०.०	-८.३	३७.५	-	▼	▲	-
	मास	१५०.०	०.०	७.१	-	▶	▶	-
	मूसुरो	१७०.०	-५.६	२१.४	-	▼	▲	-
	रातो आलु	२५.०	३१.६	-१६.७	२५.०	▲	▼	▲
बाजुरा	मोटो चामल	३५.०	-७.९	-	१६.७	▼	-	▲
	गहुँको पिठो	४२.०	-२.३	-	-२.३	▶	-	▶
	सिमी	७०.०	०.०	-	-	▶	-	-
	मास	८०.०	०.०	-	-	▶	-	-
	मूसुरो	११०.०	१०.०	-	-	▲	-	-
	रातो आलु	३०.०	०.०	-	२०.०	▶	-	▲